

ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Αθήνα, 11 Δεκεμβρίου 2023

ΑΝΑΦΟΡΑ

**Προς: τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Σκυλακάκη Θεόδωρο
την Υπουργό Τουρισμού, κα. Κεφαλογιάννη Όλγα
την Υπουργό Πολιτισμού, κα. Μενδώνη Λίνα
τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Αυγενάκη Λευτέρη**

ΘΕΜΑ: «Απόφαση της Νομαρχιακής Επιτροπής Λασιθίου ΤΕΕ/TAK επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων»

Κυρίες και κύριοι Υπουργοί,

Σας καταθέτω, ως Αναφορά την από 6 Δεκεμβρίου 2023 δημοσίευση της Εισήγησης-Απόφαση της Νομαρχιακής Επιτροπής Λασιθίου του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος – Τμήμα Ανατολικής Κρήτης (ΤΕΕ/TAK) επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων.

Στην Απόφασή της, η Νομαρχιακή Επιτροπή Λασιθίου του ΤΕΕ/TAK αναφέρει πως η συγκεκριμένη ΣΜΠΕ για τη χωροθέτηση των Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων (ΥΑΠ) στις περιοχές Δήμου Σητείας – Αθερινόλακκος και σύμπλεγμα νήσων Διονυσάδες, και του Δήμου Αγίου Νικολάου – περιοχή Αφορεσμένου και στον χώρο ανάμεσα στη νήσο Σπιναλόγκα και Κολοκύθα, δεν έχει λάβει υπόψη της τις σημαντικές επιπτώσεις που θα επιφέρει η κατασκευή, εγκατάσταση και λειτουργία των ΥΑΠ στον τουρισμό, την τοπική οικονομία, την αλιεία, τα τοπικά οικοσυστήματα και την βιοποικιλότητα. Συγκεκριμένα, επισημαίνει πως η χωροθέτηση των ΥΑΠ σε απόσταση μόλις 1 ναυτικού μιλίου από την ακτή δε συνάδει με τη συνήθη πρακτική, όταν στην Βόρεια Ευρώπη τοποθετούνται σε 33 χιλιόμετρα απόσταση, απειλώντας έτσι άμεσα το τοπικό οικοσύστημα, το περιβάλλον και αυξάνοντας τις επιπτώσεις της οπτικής ρύπανσης και του θορύβου.

Επιπλέον, η απόφαση επικεντρώνεται στις οικονομικές επιπτώσεις που θα επιφέρει η αποκλειστική χρήση των εκτάσεων αυτών από τις ΥΑΠ στην αλιευτική οικονομία του τόπου, καθώς δεσμεύεται ένας σημαντικός αλιευτικός χώρος, αλλά και στην τουριστική ναυσιπλοΐα και τη διέλευση σκαφών αναψυχής. Ιδιαίτερα για την περιοχή της Ελούντας το κόστος θα ήταν ανυπολόγιστο για το “brand name” του τόπου και του τουρισμού της Κρήτης στο σύνολό της.

Επιπρόσθετα , υπογραμμίζονται τόσο οι άμεσες επιπτώσεις που θα προκληθούν στα θαλάσσια θηλαστικά και στα πτηνά, ιδιαίτερα για την περιοχή των Διονυσάδων που είναι χαρακτηρισμένη ως περιοχή Natura, αλλά και οι έμμεσες για τις περιοχές Natura που βρίσκονται σε απόσταση εντό 25 χιλιομέτρων από την χωροθέτηση των ΥΑΠ.

Ιδιαίτερη μνεία γίνεται για το γεγονός ότι δεν έχει γνωμοδοτήσει η Αρχαιολογική Υπηρεσία για την χωροθέτηση ΥΑΠ σε Α΄ Αρχαιολογική Ζώνη στον χώρο μεταξύ Σπιναλόγκας και Κολοκύθας, και το πως θα συμβάλει με καταληκτικό και αρνητικό τρόπο σε μελλοντική επανυποβολής του αιτήματος ένταξης του μνημείου της Σπιναλόγκας στον Παγκόσμιο Κατάλογο Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

Τέλος, όπως τονίζεται και στην απόφαση της Νομαρχιακής Επιτροπής ΤΕΕ/ΤΑΚ ούτε η εγκατάσταση και λειτουργία των ΥΑΠ, ούτε η Σύνδεση του East Med με το Σταθμό του Αθερινόλακκου δε θα συμβάλλει στην κάλυψη εγχώριων ενεργειακών αναγκών, αλλά αντιθέτως η παραγόμενη ενέργεια προορίζεται για εξαγωγή και πώληση στην Ευρώπη, επιφορτίζοντας τις τοπικές κοινωνίες με τις άμεσες και έμμεσες οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Παρακαλώ για τις δίκες σας ενέργειες και για την ενημέρωση μας.

Επισυνάπτεται το σχετικό έγγραφο.

Οι αναφέροντες Βουλευτές

Αικατερίνη Σπυριδάκη

Παναγιώτα (Νάγια) Γρηγοράκου

Φραγκίσκος Παρασύρης

Εμμανουήλ Χνάρης

Εμμανουήλ (Μανώλης) Χριστοδουλάκης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΛΑΣΙΘΙΟΥ
ΤΗΛ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ [REDACTED]

Ηράκλειο 06/12/2023

ΘΕΜΑ: Εισήγηση – Απόφαση

Απόψεις επί της ΣΜΠΕ – Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων

Η Νομαρχιακή Επιτροπή Λασιθίου του Περιφερειακού Τμήματος Τ.Ε.Ε. Ανατολικής Κρήτης, σε νόμιμη απαρτία, στις 29 Νοεμβρίου 2023, αφού απασχολήθηκε και συζήτησε διεξοδικά και σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας της, κατέληξε ομόφωνα στην παρακάτω απόφαση :

Η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για το «Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων» χωροθετεί με βάση τον ενεργειακό σχεδιασμό, τον σχεδιασμό για την προστασία του περιβάλλοντος, το χωροταξικό σχεδιασμό, την εθνική ασφάλεια αλλά και άλλα όπως η ασφαλής ναυσιπλοΐα, τις υπεράκτιες ανεμογεννήτριες εντός ολόκληρου του Ελλαδικού χώρου με ελάχιστο ισχύτα 200 MW. Συγκεκριμένα μεταξύ 1 NM (Ναυτικό Μίλι = 1,852 χλμ) και 6 NM, εντός δηλαδή των Ελληνικών χωρικών υδάτων.

Στην Κρήτη χωροθετούνται στον Λασιθίου τα ΥΑΠ (Υπεράκτια Αιολικά Πάρκα). Στο Δήμο Σητείας στην περιοχή του Αθρινόλακκου, αρχικά χωροθετείται το πάρκο «Κρήτη 1», 590 MW και σε μεταγενέστερο χρόνο θα κατασκευαστεί ένα μικρότερο, το «Κρήτη 4» 205 MW. Στο σύμπλεγμα νησιών Διονυσάδες το πάρκο «Κρήτη 3» είναι 205 MW. Στον Δήμο Αγίου Νικολάου στην περιοχή Αφορεσμένος, πίσω από την Σπιναλόγκα και την Κολοκύθα χωροθετούνται ένα πάρκο σταθερής έδρασης το «Κρήτη 2α» ισχύς 200 MW και ένα πλωτή έδρασης το «Κρήτη 2β», 935 MW, το μεγαλύτερο πανελλαδικά, καλύπτοντας όλη την έκταση μεταξύ του ενός και των 6 NM. Τα δύο αυτά πάρκα είναι εφάπτομενα. Αναφέρεται ότι χρησιμοποιείται ως αντιπροσωπευτική ανεμογεννήτρια αυτή των 15 MW (ενδεικτικά η Vestas V236-15 MW), οπότε αναλογικά για το «Κρήτη 1» απαιτούνται 39 ανεμογεννήτριες, στο «Κρήτη 4» 14, στο «Κρήτη 3» 13, ενώ στο «Κρήτη 2β» και «Κρήτη 2α» απαιτούνται αθροιστικά 75 ανεμογεννήτριες. Το συγκεκριμένο μοντέλο έχει ισχύ 15 MW με διάμετρο φτερωτής $D=236$ m. Ο κορμός της πάνω από τη θάλασσα είναι 150 μ. και προσθέτοντας την ακτίνα της φτερωτής, το συνολικό ύψος της κάθε μιας φτάνει στα 268 μ., ενώ η ταχύτητα στην άκρη της φτερωτής θα είναι 360 χλμ/h. Το συγκεκριμένο μοντέλο δεν είναι ιδεαυτό, μπορεί τελικά να είναι μικρότερες ή πιθανότατα μεγαλύτερες, καθώς η ισχύς είναι ανάλογη της απόδοσης και του μεγέθους της, με ταυτόχρονη μείωση του κόστους.

Το κόστος κατασκευής ενός ΥΑΠ είναι μεγάλο λόγω της νέας τεχνολογίας του και οι επενδύσεις, παρόλο που είναι ιδιωτικές, γίνονται μόνο με κρατική χρηματοδότηση και δανειοδότηση. Ενδεικτικά για την κατασκευή ενός πάρκου

1000MW, περίπου όσα επαπτόμενα «Κρήτη 2β» και «Κρήτη 2α» είναι 1 δις ευρώ ενώ μέχρι το τέλος του κύκλου ζωής του δαπανώνται συνολικά 16 δις (κατασκευή, λειτουργία, απόρριψη). Σκοπός αυτών των επενδύσεων δεν είναι η παραγωγή ενέργειας για την εγχώρια κατανάλωση αλλά η εξαγωγή και πώληση μέσω του Green Aegean Interconnection καθώς και η προώθηση της υποχρεωτικής διασύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών κρατών. Ομοίως και ο αγωγός φυσικού αερίου (East med) που θα συνδεθεί με τον σταθμό του Αθρινόλακου, χωρίς όμως η Κρήτη να επωφεληθεί από το φυσικό αέριο. Δηλαδή δεν υπάρχει ενεργειακό κέρδος για την Ελλάδα παρά μόνο οικονομικό για τους ιδιώτες με όλες τις αρνητικές επιπτώσεις περιβαλλοντικά και οικονομικά.

Η χωροθέτηση που θέτει συγκεκριμένη ΣΜΠΕ, καλύπτει γεωπολιτικά τις απαιτήσεις που τίθενται αλλά δεν συνάδει με τη συνήθη πρακτική των ΥΑΠ όπου τοποθετούνται σε μεγάλη απόσταση από την ακτή. Στην Ευρώπη η μέση απόσταση είναι 33 χλμ και όσο αυξάνεται η ισχύ τους τόσο απομακρυνόμαστε από την ακτή. Η μικρή απόσταση του 1NM έως 6NM επιβαρύνει τόσο τα οικοσυστήματα όσο και το ανθρωπογενές περιβάλλον, λόγω θορύβου, ρύπανσης, ασφάλειας κ.α.

Η θαλάσσια περιοχή που χωροθετείται το ΥΑΠ ορίζεται ως αποκλειστική και δεν δύναται να συνυπάρχει αλιεία ή άλλου τύπου δραστηριότητα. Δεσμεύεται μια πολύ μεγάλη έκταση που μέχρι πρόσφατα χρησιμοποιούνταν από επαγγελματίες αλιείς αλλά και επαγγελματίες του τουρισμού, με σκάφη, ιστιοπλοϊκά, κατάδυση κ.α. Λόγω του περιορισμού της αλιείας σε αυτές τις εκτάσεις υπάρχει πιθανότητα τα αγκύρια των ΥΑΠ να λειτουργήσουν ως ύφαλοι για την ανάπτυξη ψαριών, αλλά δεν υπάρχουν μελέτες να το αποδεικνύουν. Οποιοσδήποτε μελέτες είναι σε αρχικό στάδιο λόγω της τεχνολογίας που είναι ακόμα καινούργια αλλά και λόγω της εφαρμογής της κυρίως στη βόρεια Ευρώπη με διαφορετικά οικοσυστήματα. Ιδιαίτερα το πάρκο στην περιοχή του Αθρινόλακου (Κρήτη 4&1) τοποθετείται εντός του «Ρώσικου Πάγκου», πολύ σημαντικός αλιευτικός χώρος για την Κρήτη και τα γύρω νησιά. Ομοίως η περιοχή του Αφορεσμένου (Κρήτη 2α & 2β) είναι σημαντικός ψαρότοπος. Αμφότεροι καταργούνται λόγω αλλαγής χρήσης με σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις σε αυτή την επαγγελματική ομάδα.

Η χωροθέτηση του «Κρήτη 2α» και «Κρήτη 2β», σε απόσταση 1 NM από το νησί της Σπιναλόγκας και της Κολοκύθας, λόγω της έκτασης του αλλά και των θηριωδών ανεμογεννητριών, είναι έξω από την κλίμακα της περιοχής. Το μέγιστο ύψος στη Σπιναλόγκα είναι 50 μ. ενώ στην Κολοκύθα 100 μ. Οπότε τα 268 μ. των ανεμογεννητριών θα είναι εμφανή τόσο στην περιοχή όσο και σε όλο τον κόλπο του Μεραμπέλλου. Στην οπτική όχληση πρέπει να προστεθούν και τα φώτα ασφαλείας τα οποία θα φαίνονται ιδιαίτερα τη νύχτα. Ακόμα οι ισχυρές τουρμπίνες δημιουργούν βόμβο ο οποίος θα είναι συνεχής και λόγω εγγύτητας με την ακτή, ενοχλητικός. Η συνολική όχληση που δημιουργείται τελικά είναι ισχυρή. Ακόμα περιορίζεται η κίνηση των σκαφών αναψυχής που κινούνται γύρω από τα δύο αυτά νησιά αλλά και στην ευρύτερη περιοχή.

Κατά την κατασκευή τους χρησιμοποιούνται μεγάλες ποσότητες σκυροδέματος τόσο για τις πλατφόρμες όσο και για την κάλυψη του πυθμένα που υπόκειται σε συνεχή διάβρωση λόγω των ρευμάτων. Επίσης κατά τη λειτουργία τους, παρόλο που καταβάλλεται προσπάθεια για τη μείωση των ζημιών, υπάρχουν ναυτές, καθώς και διαρροές τοξικών αερίων, λαδιών κτλ. Τα παραπάνω συνιστούν θαλάσσια και αεριακή ρύπανση που μετακινείται ανάλογα με τα ρεύματα και τον άνεμο, δημιουργώντας προβλήματα στις κοντινές παραλίες και τα παράλια.

Ουσιαστικά στην τουριστική περιοχή της Ελούντας-Πλάκας, μια περιοχή που συμβάλλει σημαντικά στην αύξηση του ΑΕΠ της χώρας, αντί να προστατεύεται και να αναδεικνύεται το φυσικό κάλλος της περιοχής προωθώντας εναλλακτικές δραστηριότητες, χωροθετείται μια βιομηχανία με όλα τις αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει και συνεπώς την καταστρέφει οικονομικά. Επενδύσεις εκατομμυρίων με χιλιάδες θέσεις εργασίας υποβαθμίζονται.

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις είναι σοβαρότατες και δεν έχουν ληφθεί υπόψη υποβαθμίζοντας τη σημασία τους. Το θαλάσσιο οικοσύστημα διαταράσσεται χωρίς, όπως αναφέρθηκε, να υπάρχουν μελέτες για τις επιπτώσεις σε αυτό, για τη συμπεριφορά των ψαριών, την καταστροφή ποσειδωνίων κ.α. Κατά την κατασκευή, αλλά και την λειτουργία τους, λόγω των μηχανημάτων και των ισχυρών θορύβων που δημιουργούνται υποθαλάσσια επηρεάζουν την ακοή και τη συμπεριφορά της φώκιας, του ρινοδέλφινου αλλά και της χελώνας σε απόσταση 20 χλμ. Ακόμα είναι σοβαρότατες οι επιπτώσεις στα πτηνά, πολύ περισσότερο στο πάγκο «Κρήτη 3» που χωροθετείται εντός της περιοχής Natura των Διονυσάδων, όπου φωλιάζει μεγάλος πληθυσμός από το «Γεράκι της Ελεονώρας» ή «Βαρβάκι». Εκτός από άμεσα, επηρεάζονται και έμμεσα, εντός 25 χλμ από τις ΥΑΠ περιοχές χαρακτηρισμένες ως Natura. Για την περιοχή τουν. Λασιθίου είναι: Οροπέδιο Λασιθίου, Καθαρό, Κράσι, Σελάκανο, Χαλασμένη κορυφή, Λάζαρος κορυφή-Μαδάρα, το όρος Θρυπτής και η γύρω περιοχή.

Παρόλο που στην περιοχή υπάρχουν σημαντικές αρχαιότητες και μνημεία, όπως η Σπιναλόγκα και η Κολοκύθα που έχει οριστεί στο σύνολο της Αρχαιολογική ζώνη, δεν γνωμοδοτεί η αρχαιολογική υπηρεσία γιατί δεν εγκαθίστανται σε χειρσαίο χώρο. Περιορισμός τίθεται μόνο στις ενάλιες αρχαιότητες όπου κατά τη σύνταξη της ΣΜΠΕ, σε απευθείας συνεννόηση με το υπουργείο, με σκοπό την απλοποίηση της διαδικασίας, ορίστηκε απόσταση από τις ενάλιες αρχαιότητες 1 ΝΜ. Κριτήριο αποκλεισμού τέθηκε μόνο για τα κηρυγμένα Παγκόσμια Μνημεία Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Unesco, με τοποθέτηση τους σε απόσταση μεγαλύτερη από 10 χλμ., γιατί ελέγχεται οποιαδήποτε παρέμβαση γίνεται πλησίον τους με κίνδυνο απώλειας του τίτλου τους. Είναι υποκριτικό να θέτονται υπό απόλυτη προστασία όσα μνημεία είναι κηρυγμένα στην Unesco και εντελώς ανεξέλεγκτα όλοι οι υπόλοιποι αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, οικότοποι, ακόμα και το κηρυγμένο στον κατάλογο Παγκόσμιων Γεωπάρκων της Unesco της Σητείας, μεταθέτοντας των περιορισμό απλώς των επιπτώσεων τους σε επόμενα στάδια.

Συμπερασματικά, η συγκεκριμένη ΣΜΠΕ παρόλο που «απλώς» χωροθετεί τα ΥΑΠ, δεν λαμβάνει υπόψη της τις σημαντικότερες επιπτώσεις σε μια τουριστική περιοχή όπως είναι το νησί της Κρήτης εν γένει αλλά και της περιοχής της Ελούντας με ένα πολύ ισχυρό «brand name». Δεν υπάρχει καμία μελέτη για τις οικονομικές επιπτώσεις που θα έχει με την υποβάθμιση του τουριστικού προϊόντος, τη ραγδαία μείωση των θέσεων εργασίας αλλά και τις επιπτώσεις στους επαγγελματίες αλιείς. Πόσο μάλλον όταν πραγματοποιείται με κρατική χρηματοδότηση, για την πώληση της παραγόμενης ενέργειας υπέρ του κέρδους συγκεκριμένων ιδιωτών. Οι αναφορές δε, σε προστατευμένους είτε αρχαιολογικούς χώρους, είτε οικοτόπους είναι τυπικές χωρίς καμία ουσιαστική πρόθεση προστασίας. Είναι προφανές ότι μόνη πρόθεση του συντάκτη είναι, εντός ελληνικών χωρικών υδάτων, η καταλληλότερη χωροθέτηση βάση υψηλής απόδοσης και εγγύτητας σε σημείο διασύνδεσης.

Θεωρούμε ότι, παρόλο που οι ΑΠΕ έχουν θετικό αποτύπωμα όσον αφορά την παραγωγή ενέργειας, η χωροθέτηση των ΥΑΠ έχει μόνο αρνητική επίδραση

στην περιοχή του ν. Λασιθίου και δεν πρέπει να προχωρήσει σε κανένα σημείο της.